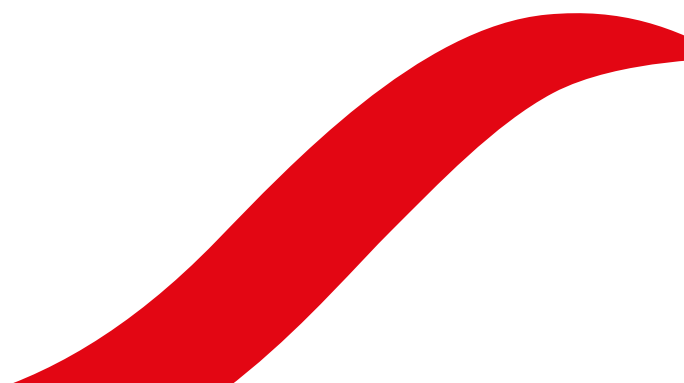

Uppföljning av marknadskontrollplan 2020

Ekodesign och energimärkning
av energirelaterade produkter

ER 2021:8

Impress

Energimyndighetens publikationer kan laddas ner eller beställas via www.energimyndigheten.se

Statens energimyndighet, mars 2021

ER 2021:8

ISSN 1403-1892

ISBN (pdf) 978-91-89184-95-4

Grafisk form: Arkitektkopia AB, Bromma

Förord

I Sverige är Energimyndigheten marknadskontrollmyndighet för ekodesign- och energimärkningslagstiftningarna. Marknadskontroll är den form av tillsyn som avser kontroll av produkter enligt tillämplig lagstiftning. Ekodesign- och energimärkningsregelverken sätter gemensamma krav för energirelaterade produkter oavsett var man befinner sig inom EU. EU-kommissionen räknar med att de hittills beslutade ekodesign- och energimärkningskraven, för allt från belysning till värmepumpar, ska minska EU-ländernas primärenergi-användning med 271¹ TWh per år från 2030. I Energiläget¹ finns jämförande siffror för Sverige för 2019. Den totala tillförda energin var 548 TWh och den slutliga elanvändningen var 138 TWh. För att dessa stora besparingar ska realiseras krävs att produkterna som säljs på EU-marknaden faktiskt uppfyller gällande krav. Under de senaste åren har det skett en kraftig ökning av nya produkter som regleras genom ekodesign- och energimärkningskrav, samtidigt som resurserna för Energimyndighetens marknadskontroll har minskat. Att genomföra marknadskontroll mot denna bakgrund är en utmaning. Därför har flera förbättringar genomförts i Energimyndighetens verksamhet. Energimyndigheten har också delvis frångått den marknadskontrollstrategi och långsiktiga plan för marknadskontroll som togs fram för åren 2018 – 22 och i högre utsträckning prioriterat marknadskontroll som kräver mindre resurser, samt kontroller som har kunnat genomföras inom ramen för EU-finansierade marknadskontrollprojekt.

Energimyndigheten fastställer vid årsskiftet en marknadskontrollplan för kommande år. I planen fastställs vad som ska kontrolleras och hur. Denna rapport utgör en uppföljning av marknadskontrollplanen och resultatet av Energimyndighetens marknadskontroll år 2020 redovisas. Rapporten synliggör marknadskontrollen så att tillverkare, importörer, konsumenter och andra intressenter kan fortsätta upprätthålla en hög tilltro till regelverken. Utfallet av varje års marknadskontroll rapporteras också i myndighetens årsredovisning samt till Marknadskontrollrådet via Swedac.

2021-03-23

Lena Callermo
Avdelningschef resurseffektivt samhälle

Anders Hallberg
Projektledare

¹ <http://www.energimyndigheten.se/statistik/energilaget/>

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning	3
1 Marknadskontroll – vad och varför?	5
1.1 Energimyndigheten är ansvarig för marknadskontroll av ekodesign och energimärkning	5
1.2 Energimyndighetens marknadskontroll genom provning och inspektion – kontrollmetoder och urval	6
2 Marknadskontrollaktiviteter 2020	8
2.1 Informationsaktiviteter 2020	8
2.2 Utfall av 2020 års marknadskontroll	9
2.2.1 Ackumulatortankar och varmvattenberedare	10
2.2.2 Belysning	10
2.2.3 Datorer och servrar	10
2.2.4 Elektronikprodukter med nätverksuppkoppling	10
2.2.5 Elmotorer	11
2.2.6 Fastbränslepannor	11
2.2.7 ICSMS-notifiering	11
2.2.8 Luftkonditioneringsapparater.....	11
2.2.9 Externa nätaggregat	11
2.2.10 Smart TV/datorskärm.....	12
2.2.11 Uppvärmningsprodukter	12
2.2.12 Webbcontroller.....	12
2.2.13 Ventilation i lokaler och hushåll	12
3 Samverkan genom nationella och internationella projekt	13
3.1 Nationella projekt	13
3.1.1 Marknadskontrollrådet och samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter.....	13
3.2 Internationella projekt	13
3.2.1 Nordsyn.....	13
3.2.2 ADCO (Administrative co-operation).....	14
3.2.3 EEPLIANT2	14
3.2.4 EEPLIANT3	14

Sammanfattning

Som marknadskontrollmyndighet för ekodesign- och energimärkningslagstiftningarna kontrollerar Energimyndigheten att produkter som placeras eller tas i bruk på den svenska marknaden överensstämmer mot gällande krav. Kraven avser såväl själva produkterna som medföljande information om produkterna. Krav finns även för hur webbsidor och reklam ska utformas. Kraven ställs på produkternas tillverkare och återförsäljare. För att säkerställa att dessa aktörer har lätt att göra rätt har Energimyndigheten under året också genomfört informationsinsatser.

Under 2020² initierade Energimyndigheten totalt 76³ marknadskontrollärenden. För att få en mer rättvisande bild av hur många produkter som har kontrollerats och även andra marknadskontrollaktiviteter som har genomförts under 2020 så bifogas sammanställningen i tabellform som ingår som en del i åiterrapporteringen till Swedac.

Se bilaga 1.

Sammantaget blev fördelningen:

Tabell 1. Antalet initierade marknadskontrollärenden år 2020

Initierade ärenden under 2020

ACKUMULATORTANKAR och VARMVATTENBEREDARE

Dokumentkontroll	1
------------------	---

BELYSNING (Nordsyn)

Provning (Nordsyn)	1
--------------------	---

Provning LED	5
--------------	---

Dokumentkontroll	1
------------------	---

Webbkontroll	2
--------------	---

DATORER, stationära

Provning	2
----------	---

ELMOTORER

Dokumentkontroll	4
------------------	---

EXTERNNA NÄTAGGREGAT

Provning	3
----------	---

2 Se Marknadskontrollplan 2020 (d nr 2019–27782)

3 Antalssiffran anger hur många diarienummer som har tagits ut. Vid dokumentkontroll tas ett diarienummer ut per produkt. Vid provning tas först ett diarienummer ut per provning och i förlängningen per produkt som inte uppfyller kraven i provningen. Vid butikskontroller och internetkontroller tas ett diarienummer per ekonomisk aktör om brister konstateras. Reaktiva ärenden generar också ett uttag av diarienummer.

Initierade ärenden under 2020

FASTBRÄNSLEPANNOR	
Reaktiv dokumentkontroll	7

ICSMS-NOTIFIERING

Från Spanien avseende varmvattenberedare	1
---	---

LUFTKONDITIONERINGSAPPARATER (EEPLIANT3)

Dokumentkontroll	10
Webbkontroll	12

RUMSVÄRMARE (Nordsyn)

Provning	1
----------	---

STANDBY

Provning (EEPLIANT2)	1
Provning	1

TV

Provning	1
----------	---

WEBBKONTROLL

Reaktiv	4
---------	---

VENTILATION (EEPLIANT3)

Dokumentkontroll	10
Webbkontroll	9

SUMMA:	76
---------------	-----------

Många kontroller genomförs i samarbete med andra europeiska marknadskontrollmyndigheter, under 2020 främst inom ramen för EU-projektet EEPLIANT3 och Nordsyn. Tillsammans utvecklar vi effektivare sätt att genomföra marknadskontroll på och fördelar arbetet. Produkter säljs oftast inte bara på den svenska marknaden utan ibland på hela EU-marknaden. Genom samarbete undviker vi att kontrollera produkter som redan har kontrollerats av en annan europisk marknadskontrollmyndighet. Deltagande i EU-projekt innebär också finansiering från EU, vilket leder till att Energimyndigheten får ökade resurser för marknadskontroll.

1 Marknadskontroll – vad och varför?

Marknadskontroll sker dels i form av planerade kontroller av produkter (så kallad proaktiv marknadskontroll) och dels som reaktioner på klagomål från allmänheten eller varningar från myndigheter nationellt och internationellt (reaktiv marknadskontroll). Genom dessa kontroller ser Energimyndigheten till att produkter uppfyller ekodesign- och/eller energimärkningskrav.

Med tanke på den snabba produktutvecklingen och den stora mängden produkter som tillhandahålls på marknaden är det inte möjligt att kontrollera alla produkter. Därför sker marknadskontroll ofta i form av stickprov efter riskbedömning.

Marknadskontroll är myndigheternas ansvar och att denna sker effektivt ligger i allas intresse. Konsumenter förutsätter att endast produkter som uppfyller gällande krav finns på marknaden. Seriösa näringsidkare har ett intresse av att mindre seriösa företag inte utan påföljd får sälja produkter som inte uppfyller gällande krav. För en effektiv marknadskontroll behövs därför ett nära samarbete mellan myndigheter, i Sverige och EU, näringsliv och konsumentorganisationer.

Generellt sett organiseras och utförs marknadskontroll huvudsakligen genom två delmoment:

1. Marknadskontrollmyndigheten kontrollerar efter riskbedömning ett urval av de produkter som säljs på den svenska marknaden. I kontrollerna undersöker myndigheten om produkterna uppfyller gällande lagstiftning;
2. Marknadskontrollmyndigheten ser till att produkter som inte överensstämmer med gällande regelverk tas bort från marknaden, antingen genom att produkterna förbjuds eller genom att tillverkare/importör förmås ändra produkterna eller informationen om produkterna så att de uppfyller gällande regelverk.

1.1 Energimyndigheten är ansvarig för marknadskontroll av ekodesign och energimärkning

Marknadskontroll och provningar av produkter har pågått i Energimyndighetens regi sedan 2006. Myndigheten har utsetts till marknadskontrollmyndighet för samtliga produktförordningar som avser ekodesign, energimärkning och märkning av däck. Nedanstående tre lagar är grunden för Energimyndighetens arbete:

Lag (2008:112) om ekodesign syftar till att främja en effektiv energi-användning och en låg miljöpåverkan av energirelaterade produkter

Lag (2018:550) med kompletterande bestämmelser till EU:s energimärkningsförordning

Lag (2018:551) med kompletterande bestämmelser till EU:s däkmärkningsförordning.

Förra året antogs en ny förordning (EU) 2019/1020 om marknads kontroll och överensstämmelse för produkter. Den börjar gälla från 16 juli 2021 och kommer att påverka marknads kontrollen som Energimyndigheten ansvarar för.

Med stöd av lagstiftningen utövar Energimyndigheten marknads kontroll genom att kontrollera produkter som finns på den svenska marknaden. Marknads kontrollen kan omfatta både produkterna i sig, den tekniska dokumentationen och den information som ska finnas för produkterna vid försäljning på internet, i reklam och i butik.

Hittills har lagstiftning om ekodesign och/eller energimärkning beslutats för cirka 50 olika förordningar inom EU⁴. Dessutom finns horisontella förordningar som exempelvis förordningen för elförbrukning i standby- och fränläge respektive energimärkning på internet.

Kraven på produkter som omfattas av ekodesign är att produkterna ska uppnå åtminstone den miniminivå avseende energieffektivitet som anges i aktuell produktförordning. Ytterligare miljökrav som reparerbarhet och att reservdelar ska finnas tillgängliga samt krav på prestanda, ljudnivåer och information kan förekomma. Dessutom tillkommer krav på teknisk dokumentation, som en tillverkare ska kunna tillhandahålla på fritt tillgängliga webbplatser och även information som ska kunna tillhandahållas för marknads kontrollmyndigheter. Vidare ska tillverkaren tillhandahålla information om CE-märkning med mera för att styrka att kraven uppfylls för alla aktuella produkter.

Energimärkning ska finnas vid försäljning och marknads föring (i reklam, vid försäljning på internet och i butik) för de produkter som omfattas av krav på märkning. Vidare finns krav på produktblad vid försäljning, Produktblad innehåller specificerad information som ska visas på ett enhetligt sätt. Detta gör det enklare att jämföra produkter.

Krav på tillverkare, importörer, återförsäljare och installatörer av produkter som omfattas av ekodesign- och/eller energimärkningskrav finns mer detaljerat beskrivna på Energi-myndighetens webbplats.

1.2 Energimyndighetens marknads kontroll genom provning och inspektion – kontrollmetoder och urval

De kontrollmetoder som Energimyndigheten använde 2020 var följande:

- Dokumentkontroll av produkter (ekodesign, energimärkning och EPREL);
- Kontroll av att energimärkning finns i butik och på internet (energimärkning).
- Provning av produkter i laboratorium (ekodesign och energimärkning);

Energimyndigheten beslutar vid årsskiftet varje år en marknads kontrollplan som visar vilka produktgrupper som ska kontrolleras under det kommande året och hur kontrollerna ska utföras.

⁴ Mer information om samtliga produktförordningar finns på Energi-myndighetens webbplats. Se <http://www.energi-myndigheten.se/energieffektivisering/jag-ar-saljare-eller-tillverkare-av-produkter/produktgrupper-a-o/>

Urval av specifika modeller som ska kontrolleras sker utifrån något eller några av följande kriterier som framgår av tabell 2 nedan. Syftet med ett riskbaserat urval är att kunna identifiera produkter som kan förväntas ha brister av en eller annan anledning och få bort dessa produkter från marknaden. Nedanstående lista är till hjälp för detta arbetssätt.

Tabell 2: Urvalskriterier för marknadskontroll av energirelaterade produkter

<u>1)Riktat urval</u> (ofta riskbaserat), t ex baserat på:			
•	Ny produkt/nytt märke på marknaden		
•	Produkt/märke som vid tidigare kontroll uppvisat brister		
•	Produkt/märke för vilken vi tidigare fått utomstående klagomål och rapporter (från t ex konsument, bransch, ADCO, nordiska grannländer)		
•	Produkt/märke med hög marknadsandel (bästsäljare)		
•	Produkt/märke med låg marknadsandel		
•	Produkt/märke med hög energianvändning (sämre energimärkning)		
•	Produkt/märke med låg energianvändning (bra energimärkning)		
•	Produkt/märke med visst geografiskt ursprung (t.ex. svenska importörer av produkter med utomeuropeiskt ursprung)		
•	Produkt från lågprissegment		
•	Produkt som säljs genom viss försäljningskanal		
•	Annat		
<u>2)Reaktiv marknadskontroll:</u>			
•	Direkt urval till följd av utomstående klagomål eller rapport		

Energimyndigheten låter det ansvariga företaget yttra sig vid de fallen det upptäcks brister. I många fall kan tillverkaren eller återförsäljaren då föreslå egna åtgärder för att bristerna ska upphöra. Om företagets förslag är godtagbara kan myndigheten ofta avsluta ärendet utan rättsliga åtgärder.

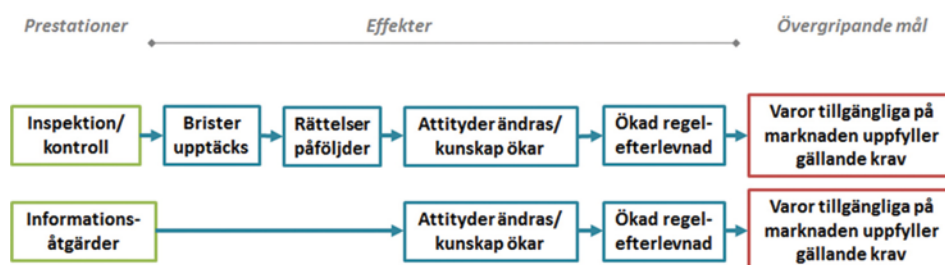
Energimyndigheten har möjlighet att ta till rättsliga åtgärder om produkter på marknaden inte uppfyller gällande krav. Rättsliga åtgärder kan vara olika typer av förelägganden, som att inga fler produkter får säljas utan att de först ändrats till att de uppfyller gällande krav. En yttersta insats kan bli ett försäljningsförbud för produkten. Om företaget inte följer Energi-myndighetens beslut har myndigheten rätt att förena förelägganden med vite. Hur stort vitet blir bedömer Energimyndigheten i varje enskilt fall. Utgångspunkter är hur stor omsättning näringsidkaren har, hur många produkter som omfattas och hur länge bristerna har funnits för att bedöma vitets storlek, så att det blir ”kännbart” för näringsidkaren. Vid vissa typer av åtgärder informerar Energimyndigheten även EU-kommissionen och övriga EU-medlemsstater, så att andra marknadskontrollmyndigheter kan undersöka om de aktuella produkterna finns till försäljning på marknaden i respektive land.

2 Marknadskontrollaktiviteter 2020

2.1 Informationsaktiviteter 2020

Marknadskontroll genom information och vägledning kring regelverken

Kontroll, inspektioner, provningar och rättsliga åtgärder gentemot tillverkare hjälper Energimyndigheten att uppnå målet med marknads-kontroll, att produkter som gjorts tillgängliga på svenska marknaden uppfyller gällande krav. Ett annat viktigt sätt är att arbeta förebyggande genom bland annat informationsinsatser om gällande eller kommande krav, riktat till tillverkare, importörer och återförsäljare.

Pilar utgör antagande om kausalitet.

Bild 1: Två sätt att uppnå det övergripande målet: Att varor som gjorts tillgängliga på marknaden uppfyller gällande krav. Källa: Marknadskontrollrådet

Myndigheten lägger också relativt mycket tid på att svara på inkomna frågor från tillverkare, importörer och återförsäljare om gällande regelverk. Många aktörer har detaljerade frågor om hur regelverken ska tolkas.

Energimyndigheten har under 2020 arrangerat 16 branschmöten för att informera om nya produktkrav, marknadskontroll och revideringar av förordningar t ex inom områdena datorer, sol, ventilation, uppvärmning, belysning, ny energimärkning, EPREL-databasen, reparerbarhet av produkter, samt deltagit på möten som har arrangerats av bl a branschföreningar. På grund av Corona pandemin så arrangerades 11 av branschmötena digitalt.

Energimyndigheten har under 2020 informerat genom nyhetsbrev samt direktutskick till intressenter om nya och skärpta krav. Nyhetsbrev skickas ut till cirka 800 intressenter. Några av informationsinsatserna avsåg följande produkter och horisontella krav:

- En ny generation av energimärkningen har beslutats och kommer 2021 införas för kylar och frysar för hushållsbruk och för handel, diskmaskiner och tvättmaskiner för hushållsbruk, TV-apparater och skärmar, belysning samt däck.
- Resurseffektivitetskrav som innebär att reparationsinformation och reservdelar ska finnas tillgängliga och att dessa reservdelar ska kunna bytas ut, att återvinning underlättas etc. för en rad produkter som TV och tvättmaskiner.

- EPREL-databasen som sedan 1 januari 2019 är obligatorisk att registrera alla energimärkta produkter i. Registreringen ska göras av tillverkaren av respektive produkt.

Informationen på Energimyndighetens webbsidor uppdateras kontinuerligt med information om produktspecifika och horisontella krav. Mer information om kraven finns på våra webbsidor⁵.

2.2 Utfall av 2020 års marknadskontroll

Energimyndigheten anser att urvalet av produkter för kontroll samt de kontrollmetoder som har använts, på det stora hela har varit ändamålsenliga utifrån de resurser som har funnits tillgängliga.

I marknadskontrollplan 2020 beslutades kontroller av ackumulatortankar, belysning, elmotorer, fastbränslepannor, kyl och frys för hushåll, luftvärmare/kylprodukter, luftkonditionering (luftvärmepumpar och komfortfläktar), pannor (el, gas, olja), professionell kyla, rumsvärmare/el, standby/nätverksstandby, TV-apparater, varmvattenberedare, ventilation i hushåll, värmepumpar, webbutikers energimärkning, EPREL och reklam.

Produktgrupperna fastbränslepannor, luftvärmare/kylprodukter, pannor (el, gas, olja) och värmepumpar skulle kontrolleras under förutsättning att EU skulle skjuta till extra medel för marknadskontroll genom provning (Testing Campaign). Då detta projekt har försenats genomfördes ingen planerad marknadskontroll av dess produktgrupper.

Marknadskontrollplanen för 2020 avvek till viss del från den långsiktiga marknadskontrollplan som Energimyndigheten har tagit fram för åren 2018 – 2022. Det beror på att myndigheten har tvingats prioritera om för att kunna hantera de begränsade resurserna för marknadskontrollen. Myndigheten har i viss utsträckning prioriterat ned och/eller skjutit på marknadskontroll av strategiska produkter för att kontrollerna av dem är för kostsamma. Utöver de planerade kontrollerna tar Energimyndigheten också emot klagomål och rapporter om misstänkt bristfälliga produkter från konsumenter, företag och organisationer. Dessa klagomål och rapporter kan också resultera i tillsyn, så kallad reaktiv marknadskontroll.

Marknadskontroll har genomförts till största delen i den omfattning som har angetts i myndighetens marknadskontrollplan 2020, men med tre avvikelser. Förenklad dokumentkontroll av kyl och frys för hushåll respektive professionell kyla har prioriterades ned under året. Granskning av reklam har inte heller genomförts. Anledningen till detta är att befintliga resurser har använts för mer prioriterade arbetsuppgifter.

Ett flertal marknadskontrollärenden som initierades 2020 fortlöper under 2021. Detta innebär att ärendenas slutgiltiga resultat avseende frivilliga och rättsliga åtgärder inte kan redovisas i denna rapport. Stor vikt har även lagts under 2020 att avsluta ärenden från föregående år.

⁵ <http://www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/jag-ar-saljare-eller-tillverkare-av-produkter/produktgrupper-a-o/>

Resultaten från kontrollerna och noterade brister för respektive produktområde presenteras nedan.

2.2.1 Ackumulatortankar och varmvattenberedare

Beslut om urval för tio dokumentkontroller och granskning av vad som finns inrapporterat i EPREL-databasen fattades under 2020. Arbetet genomförs inom ramen för arbetspaket nio (WP 9) inom EU-projektet EEPLIANT3.

2.2.2 Belysning

Nordsyn är ett samarbetsprojekt mellan nordiska marknadskontrollmyndigheter, med finansiering från nordiska ministerrådet. Inom Nordsyns ram genomfördes provningar av 20 olika ljuskällor som inköptes från den svenska marknaden. Energimyndighetens motsvarigheter i Danmark, Finland, Norge och Island hade också köpt in ljuskällor från sina respektive marknader. Tyngdpunkten för projektet låg på att prova ljuskällor som har ersatt tidigare modeller som innehöll kvicksilver. Provingen gjordes av Testlab som en marknadsöversiktsprovning. Detta innebär att ett mindre antal ljuskällor av en viss sort provas. De ljuskällor som inte klarar denna första omgång genomgår sedan en andra provningsomgång enligt förordningens krav. Med detta förfarande kan ett större antal modeller kontrolleras till en lägre kostnad. Resultaten presenteras under 2021. Legala åtgärder inleddes under 2020 också för två LED-ljuskällor som provades under 2019. Provingen genomfördes också som en marknadsöversiktsprovning av 50 olika LED-ljuskällor.

2.2.3 Datorer och servrar

Legala åtgärder för två ärenden avslutades med anmärkning. Provingen gjordes 2019 och omfattade tre speldatorer.

2.2.4 Elektronikprodukter med nätverksuppkoppling

Beslut att genomföra marknadskontroll genom provning togs i juni. Urvalet av produkter hade fokus på enklare produkter som har elektroniska knappar för att slå av/på och produkter med nätverksstandby. För de senare produkterna gäller att det i den tekniska dokumentationen måste framgå att de har en eller flera nätverksportar. Normal standby provades i de fall som tillverkarna inte uppgett att produkten har nätverks-standby även om produkten har en fysisk port och kapacitet för nätverks-standby. Två av de utvalda produkterna kommer från Energimyndighetens finska motsvarighet TUKES. Provingen var en uppföljning av EU-projektet EEPLIANT2.

Resultatet visar att ett flertal produkter har svårt att uppfylla kraven för nätverks-standby om provningen görs med antagandet att tillgängliga nätverksportar på produkten verkligen är nätverksportar. Men om tillverkaren inte deklarerar porten på det sättet, resulterar det i att de flesta produkterna uppfyller kraven i förordningen.

När det gäller produkter som inte har energistyrningsfunktion ska användaren ha möjligheten att avaktivera trådlösa nätverksportar. Om tillverkaren ger en förklaring till varför produkten inte kan uppfylla kravet, t ex att en viss produkt inte är avsedd för en viss tillämpning, så gäller tillverkarens förklaring.

2.2.5 Elmotorer

Genom ett samarbete med Tullverket fick Energimyndigheten statistik över importerade elmotorer. Genom utvärdering av statistiken kunde fyra av de största importörerna identifieras. Kontrollen genomfördes genom att begära in fotodokumentation på importerade motorers märkplåtar.

2.2.6 Fastbränslepannor

Sju ärenden inleddes genom att Energimyndigheten hade fått tips om bristfälligheter hos fastbränslepannor. Förenklad dokumentkontroll inleddes av sex produkter, inklusive EPREL och även webbkontroll där detta är aktuellt. Förenklad dokumentkontroll innebar granskning av produktens CE-märkning, EU-försäkran, energimärkning och produktblad. Vissa produkter hade olika namn för samma produkt. Två av de öppnade ärendena kunde avslutas under 2020 efter rättelse.

2.2.7 ICSMS-notifiering

Energimyndigheten erhöll en notifiering från Spanien om allvarliga brister hos en varmvattenberedare som såldes på den spanska marknaden. Vid kontroll genomförd av Energimyndigheten visade det sig att denna typ av produkt inte saluförs på den svenska marknaden. ICSMS är en databas som administreras av EU för rapportering av genomförda marknadskontroller av europeiska myndigheter. Syftet är att underlätta kommunikationen mellan marknadskontrollmyndigheter för att informera om genomförda kontroller för att undvika dubbelarbete och vid allvarliga brister hos produkter som saluförs inom EU.

2.2.8 Luftkonditioneringsapparater

Under året öppnades tio nya ärenden för dokumentkontroll av luftkonditioneringsapparater. Erhållen dokumentation hade varierande kvalitet avseende omfattning och styrkande underlag för angivna tekniska parametrar. Granskning av inrapportering till EU-produkt databasen EPREL var mycket varierande. För ett flertal apparater fanns ingen information inlagd i EPREL. Två ärenden kunde avslutas under året. 11 ärenden inleddes också mot webbsidor. De flesta av de granskade webbsidorna uppvisade brister i mer eller mindre grad. Fyra ärenden kunde efter rättelse från näringsidkaren avslutas under 2020. Övriga ärenden fortsätter under 2021. Marknadskontrollen genomförs som en del av arbetspaket 7 (WP 7) inom EU-projektet EEPLIANT3.

2.2.9 Externa nätaggregat

Tre externa nätaggregat fallerade efter marknadskontrollprovningsen som startade under 2019. Tre ärenden genererades för att genomföra legala åtgärder. Resultatet indikerar att produkter som kan anpassa sin spänningsnivå kan ha svårt att efterleva kraven för verkningsgrad. Vad gäller energianvändning vid noll-last efterlever samtliga produkter kraven med god marginal, vilket bekräftar behovet av den skärpning som har gjorts i den senaste revidering av förordningen.

2.2.10 Smart TV/datorskärm

Ett ärende öppnades efter marknadskontroll av Smart TV/datorskärm som startade 2019. Tre olika modeller valdes ut för provning. Resultaten indikerar att datorskärmar kan ha svårare att efterleva kraven på g a otydlighet gällande omfattning i ekodesignförordningen. Detta har bemötts i den senaste revideringen av förordningen där det tydliggjorts att datorskärmar ska följa samma krav som TV-apparater och övriga elektroniska bildskärmar.

2.2.11 Uppvärmningsprodukter

Provning av elektriska rumsvärmare för hushållsbruk inleddes 2020 som en del i Nord-synsamarbetet. Arbetet fortsätter under 2021.

2.2.12 Webbcontroller

Fyra reaktiva ärenden mot näringsidkare som säljer energirelaterade produkter startades under 2020. Legala åtgärder fortsätter under 2021.

2.2.13 Ventilation i lokaler och hushåll

Under året öppnades tio nya ärenden för dokumentkontroll och granskning av vad som finns inrapporterat i EPREL-databasen av ventilationsprodukter för bostäder. Erhållen dokumentation hade varierande kvalitet avseende omfattning och styrkande underlag för angivna tekniska parametrar. Nio ärenden inleddes mot webbsidor. De flesta av de granskade webbsidorna uppvisade brister i mer eller mindre grad. Två ärenden avslutades under 2020 efter rättelse. Arbetet genomförs som en del av arbetspaket 10 (WP 10) inom EU-projektet EEPLIANT3 och fortsätter under 2021.

3 Samverkan genom nationella och internationella projekt

3.1 Nationella projekt

3.1.1 *Marknadskontrollrådet och samarbete med andra svenska marknadskontrollmyndigheter*

Energimyndigheten deltar i Marknadskontrollrådet, ett nationellt samordningsorgan för frågor om marknadskontroll. Rådet fungerar framför allt som ett forum för informations- och erfarenhetsutbyte mellan svenska myndigheter. Marknadskontrollrådet består av 19 marknadskontrollmyndigheter. Energimyndigheten hade i april 2020 ett inlägg på GD-bloggen på Marknadskontrollrådets webbsida under rubriken ”Marknadskontroll – hörnsten i EU-bygget för en hållbar framtid”⁶.

Myndigheten ser sitt deltagande som mycket värdefullt. Fördelarna är kontakter och samarbete med andra myndigheter och den övergripande rapporteringen om vad som händer inom marknadskontrollen horisontellt i Sverige och EU.

3.2 Internationella projekt

3.2.1 *Nordsyn*

Med finansiering från det nordiska ministerrådet har det nordiska samarbetsprojektet Nordsyn fortsatt under 2020 med Energimyndigheten i Sverige som projektledare och sekretariat. I Nordsyn ingår marknadskontrollmyndigheter och policyansvariga myndigheter för ekodesign och energimärkning i Sverige, Norge, Danmark, Finland och Island. Nordsyn möjliggör kontinuerligt samarbete och ger viktiga underlag och förutsättningar för ett effektivt policy- och marknadskontrollarbete i Norden, och i förlängningen inom EU/EEA.

Nordsynsamarbetet har varit intensivt och givande under 2020 då fem projekt har pågått:

- ett utredande projekt om värmepumpar inför förbättring av mätmetoder och revidering av produktkrav,
- ett provningsprojekt för vattenarmaturer inför kommande krav där de nordiska länderna vill få med sköljfunktionen,
- ett projekt för beräkning av effekter av både själva ekodesign- och energimärkningskraven och av den faktiska utförda marknadskontrollen i de nordiska länderna,
- marknadskontrollprovning av rumsvärmare som också syftar till att ta fram viktigt underlag inför revidering av berörda förordningar och införande av nya krav,
- ett nytt projekt om LED-lampor, som både syftar till regelrätt marknadskontroll men också till att ta fram viktigt underlag inför införande av nya krav.

Mer om Energimyndighetens samarbete i Norden kan läsas på Energimyndighetens webbsida⁷:

⁶ <https://marknadskontroll.se/bloggen/page/5/>

⁷ <http://www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/jag-ar-saljare-eller-tillverkare-av-produkter/marknadskontroll-av-produkter/nordiskt-samarbete-i-nordsyn/>

3.2.2 ADCO (Administrative co-operation)

Myndigheterna i olika EU-länder som ansvarar för marknadskontroll av ekodesign och energimärkning samarbetar också inom ADCO-grupperna för ekodesign och energimärkning. Under året hade ADCO-däck ett första möte efter ett längre uppehåll. Energimyndigheten har under 2020 deltagit i de tre ADCO-grupperna för att ta del av andra marknadskontrollmyndigheters och EU-kommissionens erfarenheter och tolkningar och för att verka för en europeisk samsyn gällande tolkningen av EU-lagstiftningen. ADCO-grupperna har möte på EU-nivå två gånger per år. Representanter från EU-kommissionen deltar också på dessa möten. Ofta diskuteras så kallade gråzoner, det vill säga områden där lagstiftningen är otydlig. EU-kommissionens och ADCO-gruppernas tolkningar av lagstiftningen finns publicerade och tillgängliga på EU-kommissionens webbplats. I yttersta fall avgörs ärenden om tolkningar och oklarheter i regelverk i domstolen.

3.2.3 EEPLIANT2

Det av EU finansierade projektet EEPLIANT2 startade hösten 2017 och projektet avslutades i februari 2020. 19 marknadskontrollmyndigheter från 16 EU-länder deltog. EEPLIANT2 fokuserade på kontroller av kyl och frys för hushåll och professionellt bruk samt produkter med nätverksstandby.

3.2.4 EEPLIANT3

I juni 2019 startade EEPLIANT3. I projektet ingår:

- Luftkonditionering
- Varmvattenberedare och ackumulatortankar
- Ventilationsenheter
- Rumsvärmare startar 2021

Marknadskontroll kommer att utföras genom granskning av tekniska dokument, granskning av annonsering på webb och i butik, och genom provning av ett representativt urval från varje produktgrupp.

Energimyndigheten deltar även i en arbetsgrupp för digitaliserad marknadskontroll, och i en grupp som ska undersöka hur tullmyndigheter kan bidra till en förbättrad marknadskontroll. Projektet har en budget på 70 miljoner kronor och pågår till och med november 2023.

Mer om EEPLIANT2- och EEPLIANT3-projekteten kan läsas på Energimyndighetens webbsida⁸.

⁸ <http://www.energimyndigheten.se/energieffektivisering/program-och-uppdrag/cepliant/>

Hållbar energi för alla

Energimyndigheten leder samhällets omställning till ett hållbart energisystem.

Vi bidrar med fakta, kunskap och analyser om tillförsel och användning av energi i samhället, och arbetar för en trygg energiförsörjning.

Forskning om framtidens fordon och bränslen, förnybara energikällor och smarta elnät får stöd av oss. Vi stöttar också affärsutveckling som gör det möjligt att kommersialisera innovationer och ny teknik, och ser till att goda lösningar kan exporteras.

Vi ansvarar för Sveriges officiella statistik på energiområdet, och hanterar elcertifikatsystemet och handeln med utsläppsrätter.

Dessutom deltar vi i internationella klimatsamarbeten, och förmedlar fakta om effektivare energianvändning till hushåll, företag och myndigheter.

Energimyndigheten, Box 310, 631 04 Eskilstuna
Telefon 016-544 20 00, Fax 016-544 20 99
E-post registrator@energimyndigheten.se
www.energimyndigheten.se